

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 6: Ad Septimium

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A SOLANTIS] leuantis. Sic dixit Virg. solarifamem Georg. 1. *Concussa que famem in siluis solabe-
re querca.*

PRÆGESTIENTIS] magnopere cupientis, valdè gestientis. sic Priscian. declarat lib. 15. vbi hunc locum testem producit. Vtitur & Catall. in carm. de Pelej & Thet. nupt. *Qui dum aliquid cupiens animus pregestit apisci, Nil metuunt irare.* Festus autem gestire eum dicit, qui subita felicitate exhilaratus, nimio corporis motu præter consuetudinem exsultat.

TOLLE CUPIDINEM] alia allegoria. animum contine & comprime à cupiditate vix imaturæ, id est, puellæ impuberis, & ad concubitum, propter teneriorem ætatem ineptæ. auctūnus, quo anni tempore fructus omnes maturantur, racemos tibi cæruleo colore depinget, id est, tempus subsequens, vnus & item alter annus, puellam istam tibi maturabit. fortasse autem ad nomen Græcum respexit ὀπώραν, quod apud Græcos tum auctumnum, tum ætatem illam puellarum ad Venerem, & coniugium maturam significat. sic & Pindarus eisd. β. id. μ. puerorum ætatem teneram, & ad puerilem illos amores, quibus flagitiose ardebant veteres, maturam, ὀπώραν appellat.

B PURPUREO VARIIS COLORE] id est, distinctus, & ornatus purpureo colore, id est, pomis & vis purpurei coloris. varius, nisi fallor, idem ferè valet, quod ποικιλιμῆνος, id est, distinctus, ac depictus. huc pertinet illud Ode 2. epod. *Certantem & vnam purpurea.* Sed non celabo lectorè libros nonnullos veteres habere, *Purpureus vario colore.* quos non se quor: neque tamen damno, si quis fortè hac lectione magis delectetur.

CURRIT ENIM FEROX ÆTAS.] sic Ode 11. lib. 2. *fugit retro Læuis Iuuetas.* & Od. 14. *Eheu, fugaces Postume Postume Labuntur anni.* verū non hoc solum significat Horatius, annos labi, & fluere: sed puerilem ætatem ad maturitatem, ac pubertatem celeriter peruenire: quemadmodum, & adolescentiam, ætatemque mediam ad senectutem vergere.

C ET ILLI, QVOS TIBI DEMS.] quos tibi annos detraxerit, videlicet florentis, & integros, eos illi adijciat: illa maturefcet, florefcet, & corroborabitur: tu ætate ingrauesces, & senesces. epist. ad Pison. de arte poet. *Multa ferunt anni venientes commoda secum, Multa recedentes adimunt.*

PROTERVA FRONTE] ore duriore, & pæne inuerecundo, id est, non pudebit eam maritum petere.

VT PVRA NOCT. REN.] splendet, quandam puro lumine hilaritatem præ se fert. hæc enim vis est verbi *renidere*, vt dicemus Od. 18. huius libri. GYGES] pueri formosi nomen.

QVEM SI PVELL. INSER. CHORO] si Gygem inter puellas collocares. de verbo inserendi vide Saty. 4. lib. 1.

MIRE SAGACEIS FALL.] significat hunc Gygem ita mollem, tenerum, delicatum, ita facie, & crinibus puellarum esse similem, vt, si quis, cui ille sit ignotus, eum aspiciat, puellam esse existimet, neque eum à puella facile internoscere queat.

SAGACEIS] quantumuis acutos, & perspicaces. FALLERET.] lateret hospites, ab hospitibus ignoraretur.

DISCRIMEN OBSC.] parua admodum differentia.

SOLVTIS CRINIBVS] alebant enim comam pueri molles, & impudici: vt Od. 10. lib. 4. *Et, quæ nunc humeris inuolitant, deciderint coma.*

AMBIGVO QVE VVLTV] id est, vultu candido, venusto, tenero, læui, polito, atque imberbi, ita vt incertum sit ei, qui aspiciat, sit ne mas, an femina. sic sup. lib. 1. Od. 7. *ambiguam Salamina dixit.*

AD SEPTIMIVM.

Ode 6.

Tiburtinæ & Tarentinæ regionis amenitatem laudat.

Septimi Gadeis aditure mecum, &
Cantabrū indoctū iuga ferre nostra, & **E**
Barbaras Syrteis, vbi Maura semper
Æstuat vnda.

Tibur Argéo positum colono
Sit meæ sedes vtinam senecta:
Sit modus lasso maris, & viarum,
Militiæq;
Vnde si Parca prohibent iniqua:
Dulce pellitis ouibus Galefi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.

Ille terrarum mihi præter omneis,
Angulus ridet, vbi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacæ Venafro:

Ver vbi longum, tepidasque præbet
Iupiter brumas: & amicus Aulon
Fertili Baccho, minimum Falernis
Inuidet vuis.

Ille te mecum locus, & beatæ
Postulant arces: ibi tu calentem
Debita sparges lacryma fauillam
Vatis amici.

ADITVRE] qui sis aditurus, si opus sit: aut, si velim.

INDOCTVM IVGA FERRE NOSTRA] qui nondum didicit imperio populi Rom. parere. sic ferè loquitur Od. 1. lib. 1. *indocilis*
pampe-

A *paupertem pati.* deuicti sunt tandem Cantabri ab Agrippa, vt declarat epist. ad Iecium lib. 1. *Cantaber Agrippa, Claudi virtute Neronis Armenius cecidit.* cum hoc loco congruit ille Od. 8. lib. 3. *Cantaber sera domitus catena.* & ille Od. 14. lib. 4. *Te Cantaber non ante domabilis, &c.*

BARBARAS SYRTEIS.] de Syrtibus supra Od. 21. lib. 1. satis multa diximus.

TIBUR ARGEO POSITVM] conditum à Tiburno Argiuo.

SIT MOD. LASSO MARIS, ET VIARVM] Tibur nauigationum, & itinerum nostrorum, & militiæ finem lassus nobis afferat: Tibure nos lassus à peregrinationibus nostris, & militia cõquiescamus. potest & ita dici, *lasso maris.* vt Virgil. *Æncid. 1. Cerealiæque arma Expediunt fessi rerum.*

DVLCE PELL. OVIB. GALESI FLVMEN] quidam legunt *Galesum*, vt infra *Rhenum flumen.* est autem Calabr. fluuius, de quo Virgil. lib. 5. *Æn. Quà niger humectat flauentia culta Galesus.*

ET REGNATA PETAM LACONI.] regnata Laconi, id est, in quibus regnauit Phalanthus Lacon. Tarentina significat. sic loquitur Od. 29.

B li. 3. *Quid Seres, & regnata Cyro Bactra parèt,* & Od. 3. eiuid. *Medis triumphatis.* & Od. 19. *Ei pugnata sacro bella sub Ilio.* & epist. ad Quint. lib. 1. *Si quis bella tibi terra pugnata, marique.* Od. 1. epod. *bellum militabitur.* & Catull. ad contubernaleis. *Pro qua mihi sunt magna bella pugnata.* Plaut. Amphitr. *Hec illic est pugnata pugna ab vsque mane ad vesperum.* M. Tull. pro Murena. *pugna cum Rege commissa, & summa contentione pugnata.* & T. Liuius lib. 6. *includamque in ponte pugnam tum pugnata.* Idem sub finem lib. 8. *Hoc bellum à Coss. bellatum quidam auctores sunt.* ad idem genus pertinet illud Od. 9. lib. 4. *non pugnavit ingens Idomeneus, Sibhenelusve solus Dicenda Musis prælia.* & sat. 5. lib. 2. *Magna, minorve foro si res certabitur olim.*

PHALANTHO] de Phalantho sic Pausanias Phocaic. *Τάραντα δὲ ἀπὸ τῆς μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπέκειντο ἀπὸ τῆς Φάλακτος.* iccirco Hor. Od. 5. lib. 3. Tarentum, Lacedæmonium appellat. At Virg. *Æn. 3. Herculeum, propterea quòd Phalanthus fuit ab Hercule octauus.*

C RIDET.] renidet, γλαῖ, amœnus, lætus, & gratus est. vide annot. ad Od. 18. huius lib.

VBI NON HYM. MELLA DECED.] id est, vbi mella non sunt melle Hymettio deteriora. tralatio est. decedere enim est locum superiori, & honoratori dare. epi. 2. lib. 2. *Ludere si recte nescis, decede peritis.* Cicer. in Catone. *salutari, appeti, decedi, assurgi.* Virg. Georgic. 4. *Vicina inuitet decedere ripa calori,* id est, quod Græci dicunt ὑπερχωρεῖν. idem Pharmac. *Propter aqua riuum viridi procumbit in herba Perdita, nec sera meminit decedere nocti.* Plautus Amphitry. *Nam mihi quidem hercle qui minus liceat deo, munitarier populo, ni decedat mihi, quam seruo in comœdiis?* proprie Lucr. lib. 2. de simplicibus illis & solidissimis corporibus. *Incertisque locis spatium decedere paulum, Tantum, quo ad nomen mutatum dicere possis.* alia tralatione vtitur Virgil. cum idem significet tamen. Georg. 2. *Tmolus & assurgit quibus, & rex ipse*

D *Phaneus.* tractus igitur Tarentinus mihi præter omnes ridet. cuius mella non sunt Hymettio melle inferiora, aut deteriora.

VIRIDIQVE CERTAT B. V.] & cuius oliuæ conferri possunt cum oliuis Venafranis. Est autem Venafrum Minturnis, & Fregellis, & Liri fluuiio vicinum, in Campaniæ littore situm. ὄθεν (inquit Strabo) κίχμισον ἔλαγον. *Certat Venafrum autem Græcorum more dixit pro eo, quod est, certat cum Venafrum.* Nam ita loquuntur μάχμαί σοι, quod genus & Catullus imitatus est. *noli pugnare duobus.* Horatius autem non semel. vt Od. 1. lib. 1. *luctantem Icareis fluctibus Africum,* &c. & Od. 3. eiuid. *nec timuit præcipitem Africum Decertantem Aquilonibus.* & Od. 2. epod. *Certantem & vnam purpura.* & vndecima. *Desinit imparibus certare summatum pudor.* & Saty. 5. lib. 2. *hand ita Troia Megeffi certans semper melioribus.* & 7. eiuid. *Altercante libidibus tremis ossa pauore.* sic Virg. Georg. 11. *Nec pulcher Ganges, atq, auro turbidus Hermus Laudibus Italia certent.* Idem in Daphnide. *Montibus in nostris certet tibi solus Amyntas.* Lucr. lib. 3. *quidem contendat hirundo Cycnus.* Horat. epist. x. lib. 1. *Non qui Sidonio contendere callidus ostro.* **E** *Nescit Aquinatam potantia veller a succum,* &c. & epist. 18. eiuid. *michi contendere noli.*

VER VBI LONGVM.] Ver assiduum dixit Virg. Georg. 2. ὑπερβολικῶς. *Hic ver assiduum atq, alienis mensibus astas:* ad quem versum profert hunc Horatij Seruius.

ET AMICVS AVLON] credibile est collem, aut montem aliquem esse Tarento propinquum. alioqui eius commemoratio, nihil ad Tarenti laudes pertineret.

FERTILI BACCHO] sic dixit, *amicus Aulon Fertili Baccho,* id est gratus, seu potius carus, vt Od. 4. lib. 3. *Vestris amicum fontibus & choris,* &c. & Od. 11. eiuid. *Nec loquax olim, neque grata nunc & Diuitum mensis & amica templis,* &c. Od. 6. lib. 4. *ego diis amicum Saculo festas referente lucas, Reddidit carmen.* aliis verbis, eadem sententia dixit Tibull. *Bacchi cura Falernus ager.* sed Passeratius putat legendum *Fertilis Baccho,* vt sit vtrumq, *Aulon & amicus Baccho & fertilis Baccho.* sic Martialis. *Nobilis & lanis, & Baccho fertilis Aulon* Passeratium adiuuat codex vnus manuscript. in quo ita scriptum reperi.

MINIMUM FALERNIS] habet vvas Falernis non deteriores. inuidemus enim eiuidem generis melioribus ac præstantioribus: quod docet Arist. rhet. 2. Hor. Saty. 3. lib. 2. *Inuidiam placare paras virtute relicta.*

DEBITA SPARGES LACRYMA] meos cineres lacrymis consperges: me mortuum flebis. melius Ennius. *Nemo me lacrymis decoret, neque funera fletu Faxit: cur? volito vinnu per ora virum:* quamuis Solon vnus è septem, mortem suam lacrymis carere nolit. Homerus autem hoc munus, atque hunc honorem ait mortuis deberi, sub persona Achillis, mortuum Patroclum desentis. Πάτροκλον κλαίωμεν ὃ γὰρ γέρας ἔστι θανόντων. & ὀδύσσο. δ. Pisisrat. negat se reprehedere si quis mortuos lugeat, ac desheat: nullum enim alium honorem

A illis tribui posse, quàm ut tondeatur coma, genæ-
que lacrymis perfundantur. lugebantur autem
mortui in ipso funere, & cum sepeliebatur corpus.
vide Od. 17. epod. *Luxere matres Ilia adductum
feris, &c. ubi nonnulli legunt, Unxere.*

AD POMPEIVM VA-
rum. Ode 7.

Cui reditum gratulatur.

O SÆPE mecum tempus in vltimum
Deducte Bruto militia duce,

Quis te redonavit Quiritem

Dius patriis, Italoque celo,

Pompei meorum prime sodalium?

Cum quo morantem saepe diem mero

Fregi coronatus nitentis

B Malobathro Syrio capillos.

Tecum Philippos, & celerem fugam

Sensire licita non bene parmula,

Cum fracta virtus, & minaces

Turpe solum tetigere mento.

Sed me per hosteis Mercurius celer

Denso pauentem sustulit aere:

Te rursus in bellum resorbens

Vnda fretis tulit aestuosus.

Ergo obligatam redde Ioui dapem:

Longaque fessum militia latus

Depone sub lauru mea: nec

Parce cadis tibi destinatis.

C Oblivioso laevia Mafico

Ciboria exple: funde capacibus

Vnguenta de conchis. quis vdo

Deproperare apio coronas,

Curatve myrto? quem Venus arbitrum

Dicet bibendi? non ego sanius

Bacchabor Edonis, recepto

Dulce mihi furere est amico.

TEMPVS IN VLTIMUM] id est, vsque ad
extremum vitæ diem, si fors ita tulisset.

REDONAVIT] restituit. utitur etiam hoc
verbo Od. 3. lib. 3. & inuisum nepotem, Troica quem
peperit sacerdos, Marti redonabo.

CVM QVO MOR. SÆPE DIEM] moran-
tem significatione (ut loquuntur Grammatici)
absoluta, intellige longum, tardum, ponit & Ca-
tull. absolutè, carmine in nuptias Julia: Sed mo-

raris, abit dies. & Horat. Ode 3. sup. an pauper, D
& infima De gente sub dio moreris. & 20. neque in
terris morabor Longius. & 17. quid moror altera?
Aliàs actionem significat apud hunc poetam. Ode
5. lib. 3. Et populum reditus morantem. & epist. ad
Iul. Florum lib. 1. An pingues Asia campi, collésque
morantur? & epist. ad Augustum. Si longo sermone
morer tua tempora Caesar. & epist. 13. lib. 1. Carmina,
qua possunt oculos, aureisq; morari Caesaris. & Ode
11. lib. 3. & riuos celerem morari. & Epod. Ode 9.
Io triumphes, tu moraris aureos Currus. & epistola ad
Mæcen. 2. lib. 1. ne te longis ambagibus ultra, Quàm
satis est, morer.

MERO FREGI] non totum diem ficus tra-
duxi, sed diuisi, partemq; in vino & poculis posui.
vide quæ annotauimus ad Oden. 1. lib. 1. ibidem.
Nec partem solido demere de die.

CORON. CAPIL.] Hellenismus, id est, co-
ronatis capillis.

NITENTIS MALOBATHRO] vnguento
Syrio delibutos, λιπαρὸς. ut supra Ode 4. lib. 1. ni-
tidum caput. Solebant autem elegantiores & lau-
tiores homines capillum vnguento perungere.
Cic. pro Rosc. Amer. de Chryfogno Sylla liber-
to: ipse verò quemadmodum composito, & delibuto, E
capillo passim per forum volitet cum magna caterua
togatorum, videtis indices. Catull. Respondi id quod
erat, nihil neque ipsi, Nec quæstoribus esse, nec cohorti,
Cur quisquam caput vinctius referret. Arcestratus
apud Athen. lib. secundo, Αἰ δὲ στεφάνοισι κάρτα παρὰ
δαίτη πικρὰ Παντοδαπίς, οἷς αὖ γέρας πένδον ὀλβιον αὐτοῖς,
καὶ σακπίοι μύροισ ἀγαθοῖς χαίτων θεράπυε. quibus ver-
sibus hortatur ille sui similes, ut semper habeant
caput floribus omnis generis, quas terra ferat, re-
dimitum, & vnguentis liquidis ac suauibus comâ
delibutam. Iterum Horatius epist. ad villicum,
Quem tennes decuere toga, nitidique capilli.

NON BENE] turpiter. turpe est enim clypeū
abijcere. notum illud de Epaminonda, tum deni-
que sibi auelli spiculum iubente, postea quàm ei
percontanti dictum est, clypeum esse saluum, ut
etiam in vulneris dolore æquo animo cum laude
moreretur. ῥά αἰσῶδες à Græcis appellantur, qui ab-
iecto clypeo fugiunt è prælio. Itaq; Aristoteles
libro 2. rhetor. de pudore disseretis, postea quàm
docuit, pudorem existere ob ea mala, quæ turpia
videri solent, inter cetera turpitudinis exempla,
hoc quoque ponit, ἀποβάλλειν αἰσῶδα, ἢ φυγῆν, id est,
abiicere, seu amittere clypeum, vel fugere.

ET MINACES TURPE SOL. TETIG.]
id est, occubuerunt, ceciderunt. sic Virg. Æn. 11.
Procubuit moriens, & humum semel ore momordit.
ibidem. cruentam Mandit humum. Ouid Meta-
morph. 9. & arenas ore momordit. Homerus il. β.
πολέες δ' ἀμφ' αὐτὸν ἐταῖροι Πρηνέες ἐν κοινήσιν ὄδαζ λαζείατο
γαῖαν. id est, multi autem circum eum amici proni
humi dentibus terram mordeant. & il. ω. ὄδαζ εἶλον
ἀσπιν ὄδαζ. id est, dentibus autem prehenderunt
magnum soli spatium. & il. χ. ἢ ἐπὶ πολλοὶ Γαῖαν
ὄδαζ εἶλον παρὶν Ἴλιον εἰσαφικέσθαι. id est, Profecto
præterea multi terram dentibus prehenderunt,
prius quàm Troiam peruenerint. Eutipides,
Phœniss. Γαῖαν δ' ὄδαζ εἶλοντες ἀμύλων πέλας.
Πίπτουσιν